

УДК 338.512

Мацьків Т. – ст. гр. БМм-51

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

ВДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІЗУ СОБІВАРТОСТІ ОКРЕМИХ ВИРОБІВ

Науковий керівник: к.е.н., доц. Гащин Є.В.

Аналіз собівартості окремих виробів, допомагає знайти шляхи економії ресурсів і збільшити випуск якісної продукції без їх додаткового залучення.

Багато методик аналізу собівартості продукції зорієнтовані на фіксацію відхилень від плану за калькуляційними статтями витрат. Причини відхилень можуть бути названі лише по матеріальних затратах, так як роз'яснень по інших статтях калькуляції не проводиться, тому, для цих цілей необхідно використовувати дані первинного обліку витрат на виробництво.

Деякі елементи аналізу собівартості виробів використовуються при розробці нових зразків техніки, атестації та переатестації продукції. В сферу аналізу при цьому залучаються такі показники як собівартість, трудо-, матеріало- і енергомісткість продукції. Це дозволяє в певній мірі враховувати вплив (в порівнянні з аналогом) зміни технічного рівня виробів на виробничі затрати.

На підприємствах проводиться техніко-економічний аналіз збиткових і нерентабельних виробів з наступною розробкою і затвердженням планів скорочення витрат на ці вироби і доведення їх до рівня нормативної рентабельності.

Ці аспекти аналізу важливі, але не охоплюють всі проблеми забезпечення економічності виробництва продукції. Не розкрита сторона полягає в управлінні процесом своєчасного досягнення запланованих показників економії, пошуку резервів їх зниження до оптимальної величини за рахунок використання науково-технічних і організаційно-економічних факторів. Факторний аналіз здійснюється з метою доведення впливу зовнішніх факторів на підвищення собівартості.

Отже, для того, щоб аналіз собівартості виробництва продукції міг стати основним елементом комплексної системи перевірки витрат на виробництво, він повинен включати наступні напрямки: аналіз функціонально необхідних витрат для виконання продукцією свого основного призначення та забезпечення їх мінімізації; аналіз ступеню досягнення у виробництві планових значень основних економічних параметрів виробу; оцінку відповідності фактичного рівня затрат плановим; аналіз зміни собівартості виробів та інших їх показників за період від запуску до зняття з виробництва.

Вибір виробів доцільно здійснювати за двома групами ознак: кількісних і дефіцитних ресурсах. Іншим важливим моментом є визначення періодичності проведення даного виду аналізу.

Три фактори, що формують затрати: конструкція виробу, техніка і технологія виробництва, організація виробництва, праці і управління. Зміст аналізу зводиться до виявлення відхилень фактичних витрат від планових з їх деталізацією по трьох групах факторів. Глибина аналізу і рівень деталізації залежить від типу виробництва, особливості функціональної ролі виробу стосовно кінцевої продукції, рівня її уніфікації.

Впровадження в практику пропозицій щодо вдосконалення аналізу собівартості окремих виробів дозволить покращити контрольні функції та дієвіше управляти процесом зниження затрат і економії основних видів ресурсів.